

Egzamin
Prawo międzynarodowe publiczne
SSP II
3 września 2019 r.

1. W jakim stopniu pojęcia prawa natury, słuszności i analogii z prawa krajowego przyczyniły się/przyczyniają się do rozwoju prawa międzynarodowego?

Udziel odpowiedzi na pytanie postawione przez G. Schwarzenbergera w pracy „A Manual of International Law” z przywołaniem odpowiednich faktów i argumentów. [25 pkt]

2. Rozwiń każde z haseł w związku międzynarodowoprawne definicje (maksymalnie 5-zdaniowe):
- a) sprawa Sahary Zachodniej (MTS),
  - b) *soft law*,
  - c) traktat z Kadesz,
  - d) przedmiot i cel traktatu,
  - e) państwo umawiające się,
  - f) błąd,
  - g) przewodniczący Komisji Europejskiej,
  - h) państwo upadłe (*failed State*),
  - i) działania *ultra vires* organów państwa,
  - j) prawo legacji. [20 pkt]

3. W roku xxxx została podpisana między państwami A i B umowa o wzajemnej ochronie inwestycji (Traktat z Bremy). Ze strony państwa A umowa była negocjowana przez rząd premiera konsula J.B. W związku z niemożnością dojścia do porozumienia w sprawie trybu zawarcia umowy negocjator ze strony państwa A, senator T.B., wyraził pogląd, że aspekt ten należy oceniać z perspektywy prawa krajowego. Konsul H., reprezentujący państwo B, w odpowiedzi stwierdził, że ma pisemne pełnomocnictwo, z którego wynika, że negocjowana umowa bezwzględnie wymaga dla swego zawarcia zastosowania trybu ratyfikacji przez wszystkie państwa. W rok po podpisaniu traktatu prezydent państwa A, burmistrz O., ratyfikował przedmiotową umowę, nie czekając na zakończenie toczącej się procedury parlamentarnej w sprawie wyrażenia zgody na jej zawarcie. Umowa została opublikowana w Dzienniku Ustaw Państwa A.

Dwa lata po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych przed sądem krajowym państwa A zawiązał się spór, którego przedmiotem stał się zarzut bezprawnego wyłączenia przez państwo A inwestora pochodzącego z państwa B. Sąd krajowy rozstrzygając spór na korzyść państwa A pominął w swym rozumowaniu postanowienia Traktatu z Bremy. W następstwie realizacji opieki dyplomatycznej państwo B sformułowało zarzut o naruszeniu zawartej umowy poprzez niezastosowanie w porządku krajowym jej postanowień i odmowę zapewnienia ochrony inwestorowi pochodzącemu z państwa B. W ocenie państwa B, sytuacja ta miała być źródłem odpowiedzialności państwa A. Przedstawiciel państwa A w randze ministra sprawiedliwości stwierdził, że sądy działają na podstawie prawa, Traktat z Bremy nie został prawidłowo zawarty, a więc nie stanowi części krajowego porządku prawnego państwa A. Z kolei w swej nocie minister spraw zagranicznych państwa B podniósł, że stanowisko zajęte przez ministra sprawiedliwości państwa A jest o tyle niezrozumiałe, że w rok po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych inny sąd krajowy państwa A w podobnej sprawie zastosował jednak przepisy Traktatu z Bremy. Na kanwie tego rozstrzygnięcia minister spraw zagranicznych państwa A, „w świetle występujących kontrowersji”, potwierdził wówczas skuteczność złożonego pod traktatem swojego podpisu.

Czerpiąc z wyroku sądowego, odmawiającego skuteczności Traktatowi z Bremy w krajowym porządku prawnym, kolejny rząd państwa A na czele z doktorem G. wystosował notę do państwa B, komunikując w niej nieważność przedmiotowej umowy. Państwo B w odpowiedzi podniosło, że traktat nie zawiera żadnej klauzuli zezwalającej na podjęcie tego rodzaju kroków.

W następstwie zaistniałego sporu państwa A i B zawarły umowę kompromisową. Na jej podstawie przekazano trybunałowi arbitrażowemu do rozstrzygnięcia spór dotyczący zawarcia, ważności (obowiązywania) Traktatu z Bremy i odpowiedzialności międzynarodowoprawnej za jego ewentualne naruszenie. [35 pkt]

Oceń sytuację pod kątem prawidłowości podejmowanych przez poszczególne państwa kroków i towarzyszącej im argumentacji (1). Wskaż elementy stanu faktycznego kluczowe dla rozstrzygnięcia sporu między państwami A i B w postępowaniu przed trybunałem arbitrażowym i zarysuj kształt rozstrzygnięcia (2). Państwa A i B są członkami pierwotnymi Organizacji Narodów Zjednoczonych. Żadne z nich nie jest stroną Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r. Umowa kompromisowa przewiduje rozstrzygnięcie sporu na podstawie wiążących strony norm prawa międzynarodowego.

Konstytucja państwa A zawiera następujące postanowienia:

Art. 1. Państwo A jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 5. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Art. 10. 1. Konstytucja jest najwyższym prawem Państwa A. 2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej.

Art. 15. Państwo A przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego.

Art. 20. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Państwa A są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Art. 25.1. Umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie są ogłaszane w trybie wymaganym dla ustaw. Zasady ogłaszania innych umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 30. 1. Ratyfikacja przez Państwo A umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy: 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych, 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji, 3) członkostwa Państwa A w organizacji międzynarodowej, 4) znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym, 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy. O zamiarze przedłożenia Prezydentowi Państwa A do ratyfikacji umów międzynarodowych, których ratyfikacja nie wymaga zgody wyrażonej w ustawie, Prezes Rady Ministrów zawiadamia Parlament. 3. Zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania i wypowiedzania umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 35.1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Państwa A, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy. 2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.